

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felveteli és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kadics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára

Felelős szerkesztő: **Perjessy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt terben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi november 5-én

45. szám.

Lépések a törvényszék elnyerése ügyében.

Városunk közönsége a múlt napokban a következő kérvényt terjesztette az igazságügyminiszter elé:

Nagyméltóságú m. kir.

Igazságügyminiszterium!

Midőn az 1875. évi XXVI. t. cz. által a fennállott törvényszékek száma 64-re szállítottatott le senki sem sejtette, hogy az ezen leszállítás folytán feloszlandó törvényszékek közé a fennállott verseczi törvényszék is fog tartozni, mert mindenki azon reményben élt, hogy a fennállott verseczi törvényszék területe oly községek által, melyek földrajzi fekvésüknél fogva oda gravitálnak — lényegileg nagyobbított fog.

Fokozta eme reményünket ama körülmény, hogy akkor, midőn a határvidék felosztása alkalmával egy új — Keve — megye felállítása Versecz székhelyül tervezetett és Fehértemplom városa ezen felállítandó megye székhelyének Fehértemplom leendő létesítése iránt mozgalmat indított meg, ezen tervezet mellett a megyének több mint 70 községe folyamodott az országgyűléshez az iránt, hogy a felállítandó megye székhelye Versecz legyen, mert e város a délvidek egyik legnagyobb városa, és központját képezi nemcsak a kereskedelemnek, hanem hathatós terjesztője a magyar kultúrának is.

Egészen váratlanul lepte meg Versecz város közönségét a Nagyméltóságú magyar kir. igazságügyminiszterium 1876. évi április 15-én 1423. szám alatt kelt magas rendelete, melylyel a fennállott verseczi törvényszéket feloszlatta és a fehértemplomi törvényszékkel egyesítette; miért is nem később e sérelem orvoslása tekintetében minden lehetőt megtenni, minek folytán magasabb helyről ama vigasztalást nyerte, hogy ezen intézkedés csak ideiglenes, és mivel az 1873. évi XXVII. t. cz. 15 §-a ellenére a fehértemplomi törvényszéket felosztani a minisz-

terium jogosítva nem volt, az 1875. évi XXVI. t. cz. 4. §-a által kilátásba helyezett végleges szervezésnél Versecz város jogos igénye méltánylásban fog részesülni. Sőt midőn 1883. évben a városház tőzsomszedságában levő magán házak — melyek azelőtt a fennállott törvényszék helyiségéül szolgáltak — árverésre kerültek, a város közönsége a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter úr által biztaltatott, hogy csak vegye meg e házakat, mert kétséget nem szenved, hogy a végleges rendezésnél Versecz városa ismét visszakapja a törvényszéket.

Ezen ideiglenes állapot rendezést talált az 1890. évi XXIX. t. cz. által, melylyel kimondott, hogy a kir. törvényszékek jelenlegi székhelyei csak törvénnyel változtathatók meg, mely törvény által hatályon kívül helyeztetvén, úgy az 1875. évi XXXVI. mint az 1885. évi III. t. cz. megszünt ama kötelezettség, hogy a törvényszékek székhelyeinek megállapítása tárgyában a magas kormány az egész országra kiterjedő törvényjavaslatot az országgyűléshez benyújtson, minek folytán a város lakossága körében ama aggodalom merült fel, hogy ezzel a verseczi törvényszék ügye is beláthatatlan időkre elődázva van, különösen az esetre, ha a tervbe vett vidéki törvényszéki épületek felépítése előtt a törvényszéki székhely visszaállítása iránt törvényhozási intézkedés nem tétetik és a fehértemplomi törvényszék, céljuknak teljesen nem felelő helyiségei pótlépitkezések által alakítottak.

Ugyanazért Versecz város közönsége elérkezettnek látja az időt, hogy a törvényszéki székhely visszaállítása tekintetében az eljárást újlag folytatva tegye, miért is az 1892. évi december hó 28-án tartott közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy jogos kérelmét hiteles adatokkal támogató indokolt folyamodvánnyal járuljon a Nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszterium elé azon alázatos kérelemmel, miszerint most már — tekintettel az 1890. évi

XXIX. t. cikkre — törvényhozási intézkedni kegyeskedjék, hogy a törvényszék székhelye ismét Verseczre helyeztessék vissza.

Hódolatteljes tisztelettel előterjesztett kérelmünket a következőkkel indokoljuk:

A gyors és olcsó igazságszolgáltatás körünk egyik jelszavát képezi, az pedig csak úgy lehetséges, ha a bíróságok lehető legnagyobb decentralizációjával, oly városban állítanak fel a bíróságok, melyek földrajzi fekvéseik, ipar és kereskedelmi kifejlődésüknél, és közlekedési eszközeiknél fogva egy-egy vidék természetes központját képezik.

Már önmagától következik, hogy minél nagyobb valamely város, annál nagyobb annak forgalma, és magasabb ipari és kereskedelmi kifejlődésének foka, és terjedelmének növekedésével mindig nagyobb és tágasabb kört vonz magához, miért is a természet által már kijelöltetik egy-egy vidék központja, mely felé az egész környék gravitál.

A mi Versecz városát illeti, úgy ez azon 64 város közül, melyen jelenleg törvényszék van, lakossága és házainak számát tekintve a 15-ik helyet foglalja el. A volt temesi bánsági városok közül pedig 3-ik helyen áll, birtokának terjedelmét pedig a volt bánságban is Nagykirinda r. t. városa mulja felül, miből kiténik, hogy Versecz városa alaposabb igényvel bír egy törvényszékre, mint 49 azon városok közül, melyekben jelenleg törvényszék van.

Az alatti, a törvényszék területéről kiállított térképből pedig kiténik, hogy Versecz városa majdnem a tszéki terület közepén, fehértemplom pedig annak szélén fekszik.

Ami azon kör nagyságát illeti, melyre Versecz város vonzereje kiterjed, úgy elég utalunk arra, hogy a városi fogvasztási és regáljövédéki iroda a f. alatti hiteles kimutatása szerint több mint 140 környékbeli község rendes látogatója a hetenként kétszer tartani szokott heti vásároknak, miből kiténik, hogy a községek

Tárca.

Halottak éjszakáján.

— Rajz. —

A naptárban, november hóban, két nevezetes nap áll egymás mellett: mindenszentek és halottak napja; a kettő közötti éj, halottak éjszakája.

Igen sok vidéken általános szokás, e két napon ünnepet ülni, a halottak emlékére megkoszorozni, szalagokkal, virágokkal feldisznítani a sírokat, mindenesetre legszebb és lélekemelőbb az ünnepélynek éjjeli része, mikor szinte fényárban uszík a temető, ezer és ezer láng gyuladva ki a legkülönbözőbb alakban, emitt apró, alig pislogó mécsék, amott hatalmas, a szellő által még jobban élesztett fáklyaláng, majd homályos üveg golyó által mérsékelt fény világítja be a virágos hantokat, a halottak néma birodalmát. — Egy szóval ez éjszakán, mondhatni egy tündéri szép szemfedő borul kedves halottaink hideg porai fölé; sötét, bus alakok térdelnek ott a sírhantok mellett, fejök lehajtva, vajjon sírnak-e vagy imádkoznak? talán mindkettő. — Oh boldogok a halottak, édes lehet nekik az a siri álom, édes a hant alatt, melyre meleg, forró köny hull. — Mégis, mégis... Vannak sötét elhagyott, talán rég is elfeledt sírok, miket talán senki sem koszoruz meg, nem keres fel senki, hogy egy szerény mécsessel áldozzon az alant fekvő emlékének. — Oh olyan szomorú látványt nyujtanak e

hantok, úgy elszorul a szív, oly fájó köny lopózik látásukra a szembe, mint elhagyott árvák, kiknek a karcsoufa semmit sem hozott. — Ah! e sírok halottait, senkinek szereti többé az élők közül. — Ők azonban nem érzik elhagyatottságukat; vajjon ki is kereshetné fel őket, hiszen oly sok éve pihennek már e mohos hantok alatt; azok közül, kik ma felettük elhaladnak, senki sem ismeri őket, sírjaik arról ismerhetők fel, hogy nagyobb csoportokban vannak együtt, sötét foltokat képezve, de vannak egyes sötét elfeledt sírok, körülvéve koszoruzott és fényvel elárasztottaktól, sőt vannak egészen friss hantok, akik alattuk nyugosznak, örülni tudtak fénynek, virágnak, sírjuk mégis koszorutlan, sötét maradt.

Látok egy ilyen sirt. — Gyermekek nyugszik benne, mert a domb kicsiny és nem rég teheték le, a hant még egészen friss, az első koszoruk fonyadtan hevernek rajta.

A szomszéd sírok lámpácskái, már csak homályosan égnek, hiszen késő éj van, végre is egy szélroham teljesen kioltja őket. — Maga a temető, szinte egészen néptelen lesz, itt ott időz még csak egy-egy sötét alak. — Pedig mily embertömeg tolongott még imént ez utakon.

Egyszerre mozdul valami a gyermek sírhantján; maga a halott gyermek az, ő jött fel sírjából. — Fehér ruhácskája meg-meg lebben rajta az őszi sötét éjben.

— Csak vártam, vártam — szól halkán a gyermek, — de az én anyám még sem jött el;

mellettem mindenki kapott gyertyát és virágot, csak én nem.

Ezt mondva, körültaogatta kis kezeivel a sirt, megzörgetve a száraz koszorukat, — aztán egy ideig sohajtva, megállott.

— Így magamnak kell hát hoznom mindent — folytatá — anyám szegény talán beteg, hogy megsemm emlékezhetett rólam, vagy haragszik rám? pedig én úgy szeretnék virágokat, gyertyákat...

És ime az elfeledett gyermek, atlasz cipős apró lábával, végig tipeg a temető utain, tovább és tovább; szemei bár zárva, de azért mindent lát; látja a temető rácskapuját, az utcát, a házakat, köztük azt a legszebbet, bejárata fölött oszlopokon nyugvó tetőzetével. — E nagy háznak mily sötét valamennyi, e kettőnek belső táblái nincsenek egészen bezárva, a nyíláson át fény sugar hatol ki a sötét éjszakába.

A gyermek halad előre, a nagy kapu nesztelen nyílik fel előtte, a mint a küszöbre lép.

Bent a szobában vörös bársony kereveten egy szép asszony ül, fénylő színekkel, míg szobaleánya félre vonva az ágy függönyeit, dagadó hóféhér párnákat rák egymásra.

Mily elragadó egy teremtes e nő; rátekinve vajjon ki mondaná, hogy férje s gyermekétől fosztá meg a halál! karcu alakját igazán fonja körül a pókhálószerű szövet, mely alul nehéz halvány zöld selyem látszik. — A habszerű könnyű ruha fodrai között, mindenütt rózsabimbók, csokor a mellé

lakosai, egy nap alatt könnyen megtehetik az utat Verseczre és vissza. Emeli még ezen kedvező közlekedést a jó utakon kívül a vasuti közlekedés is, a menyiben a magy. államvasut, a Versecz — Nagymargita — Becskereké — és a közel jövőben építendő Versecz-Kubini, ugy az előmunkálati stadiumban levő Versecz-Lugosi vasutvonalok által Versecz városa 5 irányban van vasuti hálózattal összekötve, míg az oraviczabányai vidék az Oravicza - Jaszenovai, a dettai járás pedig a vojtek-bogsáni vonallal közvetlen összeköttetésben van, és így ezen községek lakói is egy nap alatt az utat könnyen megtehetik, annál is inkább, mivel a vonatok a hivatalos órák előtt érkeznek be, és a hivatalos órák után indulnak el Verseczről.

A közlekedésnek ezen előnyös volta nemcsak a jogkereső közönségre, de az állam érdekeire is előnyös, a menyiben a végtárgyalásokhoz beidézett felek és tanuk még ugyanazon nap elbocsáthatók, és így napidíjaik és utazási költségeikkel a büntügyi kiadásokat redukáljuk; de a közel jövőben előbeléptetendő szóbeli peres eljárás szempontjából tekintve is a jogkereső közönségre nagyon drágává tenné az igazságszolgáltatást a fehértemplomi kir. törvényszék, amennyiben ott csak két irányban van vasuti közlekedés, a vonatok a hivatalos órák megkezdése után érkeznek, és azok bezárása előtt indulnak, és a bíróság rendszerint kétszeres napidíjakat és drágább utazási költségeket köteles a beidézett felek és tanuknak megállapítani.

Ha még különösen figyelembe vesszük, hogy az 1893 XVIII. t. e. (a somás eljárásra 82 §-a értelmében a bíróság a szomszédos járásokról is idezhet tanukat, hogy a Nagybecskerekéi tszék területéhez tartozó Módosi járásokról legközelebb Verseczhez közelebb fekszik; ugy az okból is észszerűbb a tszéki székhelynek Verseczen leendő elhelyezése.

Ha még tekintetbe vesszük, hogy — miként a 3) alatti térkép is kiténteti — az egész törvényszék területén levő lakosságból az egész dettai járásokról lakossal, a verseczi járásokról lakossal, az oraviczai járásokról Meresina, Vrány, Kakova, Forotik, Komoristye, Kalina, Kernécsa, Kis-Tikvány, N. Tikvány, Székás, Zsittin, Zsurzsova, Gerlistye, Goruja, Krasova, Steierdorf, Amína, Vermet, Jabolesa és Rafnik községek lakosságból, a károlyfalvi járásokról, Károlyfalva, Nikolínz, Ulma, Izbistye, Zagajca és Lagerdorf községek lakosságból, a geográfiai fekvésüknek fogva, a kubini járásokról pedig a létesítendő vasuti közlekedés folytán lakossal s így összesen lakos könnyebben és előnyösebben fordulhat meg

koszoru a magasra feltűzött dus fekete hajnál, oly üde, oly rózsás maga is e rózsabimbók viselője. — Mily harmat tiszta fényvel csillognak a drága kövek, a miket visel.

De nem egy mesebeli tündér-e ez, hogy így fel van ékesítve? Nem, csupán bálban volt ez éj-jel. — Fáradt és álmodozó, fénylő csillárok. — báli-zenéről álmodozik most is, oly édes ez álom s arról a büszke, daliás ifju nemesről, kivel annyit táncolt, a ki epedve suttogá fülébe, hogy ő a bál királynője.

Bál és tánc, igen; vannak emberek, kik vigadnak, mulatnak, táncolnak, míg kiint a halottak bírodalma fényre gyulva, a sirokon gyertyák égnek; igen, vannak, kik azt gondolják magukba, ám nyugodjanak a halottak csendesen, mi szükség volna törődni velők. Így gondolkozott, ezek közé tartozott a rózsabimbókkal elárasztott tündérszép nő is: vagy ugyan mihaszna lenne, ha fekete gyászruhába bukolva kiint bolyongott volna ő is a temetőn fázva, hideregve a kis hűs őszi éjszakában, a míg így egy fényes bál, hódító királynője volt, ah! mily egészen más, mennyivel jobb ez. Majd felkel helyéről s kis kezébe véve a karos gyertyatartót, a nagy fali tükör elé áll, nem győz betelni saját alakja szemlélésével, mily szép is az a tükörből reá tekintő kép? egyetlen gondolata sem emlékezteti halot gyermekére. — — — Végre kiveszi hajából a kis koszorut, kebléről azt a báli csokrot, s leveti a virágokkal hintett habkőnyű öltönyt, ágyába lép, mit szobaleánya ezalatt már elkészített. Nagyon fáradt bár, de még el nem alszik, olyan jól esik, ugy óhajt még egy ideig ébren álmodozni és a szobaleány egy karos gyertyatartót égve oda helyez az ágy melletti márvány asztalkára, s magára hagyja úrnőjét. És a szép asszony

Verseczen mint Fehértemplom, következnek: hogy a törvényszék lakosságának több mint 2/3 részére előnyösebb a törvényszéknek Verseczre leendő elhelyezése; míg a Fehértemplom közlekedésben fekvő községekben pedig sok oly szegény hegyi lakos van, kik a bírósággal vajmi ritkán érintkeznek.

Versecz város élénk forgalmát legjobban igazolja ama körülmény hogy itt 248 kereskedő, 4 szállító, 823 iparos van; bizonyítékul szolgál a fogyasztási adóhivatal kimutatása, mely szerint útvám és helyi pénzek ezimén minden hetivásárkorkor legalább 1400 idegen kocsit fordul meg. Kiténteti Versecz város élénk forgalmát a posta és távírda hivatal, valamint a vasuti állomás adatai, melyekből kiténtik, hogy utóbbin az évente közlekedő vonatok száma 13168, az érkezett utasok száma 121.120, az elutazottaké 132.740, a teherforgalom pedig 1.011.626 mm. tesz ki, míg a posta és távírda 1892 évi forgalma szerint 28.903 ajánlott levél, 8141 pénzes levél, 42.207 kocsit postai csomag, 5099 postai utalvány és 493.094 távirat küldetett el, ellenben érkezett 179.520 közönséges levél, 120.280 levelező-lap, 49.720 nyomtatvány, 56.660 hivatalos levél, 74.116 ajánlott levél, 16.053 pénzes levél, 33.481 postacsomag, 70.964 pénzes utalvány és 18.131 távirat; a néhány hó előtt felállított távbeszélő pedig már 42 előfizetőt számlál.

Nemzetgazdasági jelentőségének kimutatására szolgál ama körülmény hogy egyenes adó fejében 163.630 frt. fogyasztási és italmérségi adó fejében 88.303 „ béklyeg és jogilletékben 96.888 „ szeszadón 130.066 „ folyik be évente az itteni adóhivatalnál.

Versecz város kereskedelmi jelentőségét igazolja legjobban ama körülmény, hogy a fehértemplomi kir. törvényszéknel bejegyzett 871 egyéni és társas összesen 949 üzemből egyedül Versecz városára 212 egyéni és 22 társas kereskedelmi cég esik, tehát míg a 728 ezer holdnyi területnek Versecz városára csak 22-ed részét és a 234 ezernyi lakosságnak csak 10-ed részét képezi, addig a kereskedelmi üzemek 1/4 részénél több székkel Verseczen mint másutt. Ezen bejegyzett cégek között van 2 virágzó pénzintézet, 1 gőzmalom, 1 szeszgyár, 1 serfőzde, 1 gőzkeményítőgyár, 1 szalámigyár, 3 szikvizgyár, 2 cognákgyár, 2 borkőgyár, 2 gépgyár, 1 téglagyár, 3 téglakemence.

Székhelye Versecz város a g. kel. szerb püspökségnek, a 7-ik honvédkerületi parancsnokságnak; van itt állami mentelep és selyemgubó beváltó hivatal, míg az 1892 évi t. e. alapján létesített kerületi betegsegélyező egyesület székhelyeül is Versecz lett kijelölve.

tovább álmodozik a bálról, zenéről, míg szeméi előtt lassan homályosodni kezd.

Egyszerre, mi volt az? a szép asszony összeborzad, ugy tetszik, mintha az ajtó megnyilna s belépne rajta eltemetett gyermeke, az ő bájos lánykája, kire oly büszke volt, mert mindenki bámulta szépségét. A szép asszony nem képes mozdulni, nem csak szempilláit felemelni is, csak szempillái közül látja, mint áll ott féltéken s keresi őt csukott szemével; végre egészen ágyához lép. — Mama! — szólal meg csendesesen, haragszol rám a miért meghaltam?

Oh mily édesen, mégis fájdalmasan jönnek a hangok, a gyöngéd, sápadt kis ajkáról.

— Hiszen én nem vagyok oka anyáskám, olyan sötét volt az én sirom. — Azért gondoltam, hogy haragszol rám, vagy talán beteg vagy; semmi sincs rajta csak a régi koszoruk és azok már egészen szárazak.

A szép asszony mozdulatlan fekszik tovább, a párnába temetkezve mit sem szől, csak nehéz lélekzése hallatszik. A gyermek megfordul s megpillantja a rózsás koszorut és csokrot.

— Oh az én anyáskám, ezt ő bizonyosan nekem készíté, hanem ő alszik, tehát elviszem magam, el a szép gyertyát is. — Oh, milyen szépen fog majd kinézni sirom sok gyertya fog rajta égni egyszerre. A gyermek szembéjai akaratlan megrándulnak a rávetődő lobogó gyertyafénytől, boldog mosoly derül ártatlan kis ajkán, kinyújtja hideg halott kezecskéjét, gyöngéden megsimogatja anyja lábán éző arczát.

— Anyáskám! kedves, édes anyáskám! — Suttogja csendesen.

Majd odalép a bálvirágokhoz megpillantja a drága túl ruhát, rózsabimbóival.

A város egészségügyi és szépészeti tekintetben fehértemplomát jóval felülhaladja, míg élelmezési viszonyait illetve sokkal olesőbb, mint Fehértemplom, mi a tisztviselők anyagi helyzetére is igen nagy előnnyel bír.

A város szellemi fejlődését előmozdítják a 45 osztályból álló elemi iskolákon kívül a polgári leányiskola, az állami reáliskola, a Mayering féle leánynevelde, mi szintén enyhít a tisztviselők anyagi helyzetét, mert gyermekeiket viszonylag csekély költséggel kellően kiképezettni képesek.

A vitás jogkérdések és perek számára nézve mértékül szolgál nemcsak az ügyvédek száma, kik Verseczen 19-en Fehértemplomnak csak 11-en vannak, hanem a verseczi járásbíróság ügyforgalmi kimutatása is, mely nagyobb ügyforgalommal bír mint maga a 7 járásbíróság területére kiterjedő fehértemplomi törvényszék.

De nemcsak az igazságszolgáltatás és törvénykezés, hanem nemzetgazdasági okok és a közönség érdeke is kívánja a törvényszéknek Verseczen leendő felállítását.

Már fentebb kimutattuk, hogy több mint 140 község lakói rendes látogatói heti vásárunknak. Ha ezen alkalommal jogügyekben is eljárhatnak, ez által oly sok idővesztesség és költségtől menekednek, és az így megtakarított időt productív munkára használhatják fel. Lehetetlen tehát ez okból is a jelenlegi állapotot fenntartani, ha csak a város tovább fejlődését gátolni és a környék érdekeit károsítani nem akarjuk.

Az egyedüli gondolható érv, mely a jelenlegi állapot fenntartása mellett felhozható, csak az lehetne, hogy a törvényszék továbbra is Fehértemplom maradjon.

Habár a pénzügyi kérdés az igazságszolgáltatásban csak alárendelt szerepre kell hogy szorítva legyen, ezen fennmértintt érvelés is elcsúsz, ha tekintetbe vesszük, hogy Fehértemplom az állam tulajdonát képező épületen kívül még két más helyiség van a törvényszék céljaira bérlve véve, s mindennek dacára a legprimitívebb módon van az elhelyezve, mert sötét termekben 2-3 bíró is kénytelen egymás nyakán dolgozni, miért is a törvényszéknek Fehértemplom leendő meghagyása esetén egy törvénykezési palota felépítésének szüksége ép ugy beálland mint Verseczen.

De Versecz városa azon tudatban, hogy a törvényszék létesítése rá nézve életkérdést képez, áldozatokra is hajlandó, miért is a fenn hivatott közgyűlés elvben kimondotta, hogy nemcsak a törvénykezési palota felépítéséhez szükséges — a város központján fekvő több alkalmas telkek bármelyikét megvenni, és az államnak ingyen átengedni, hanem az építési költségekhez is a lehetőség határáig járulni kész, oly áldozatot hajlandó tehát tenni, amilyent eddig még egyetlen egy város sem hozott az igazságszolgáltatás érdekében.

— Oh! — szól meglepetve — mily jó is az én anyáskám, mennyi virágot készített nekem, az egész sirt behintetem vele.

Igen szólva elkezde bimbót bimbó után szedgetni ruháskájába; majd a csokrot, koszorut is magához véve felfogja a karos gyertyatartót, s fejecskéjével búcsút intve az ágy felé, lassan, nesztelenül eltávozik. — A még imént fényes szobában, vakító sötét éjszaka lesz, a szép asszony szintén megmeredve fekszik a selyem függönyök mögött, mintha egy égető tűzfolyam járná át egész testét, lábától halántékáig, s mikor szívéhez ér, oly kimondhatatlan fájdalmakat érez; felsikoltani szeretne, és nem képes egyetlen hangot adni; sírást, zokogást hall, mintha messziről hatnának hozzá e hangok, és nem tudja, hogy azok tőle magától erednek.

Ez alatt az elfeledett gyermek, csendesen halad kiint a sötét éjszakában, emberi lény nem jön vele szembe, nem szellő, mely kiolthatná gyertyáit, háborítlan ér ismét a temetőbe, a gyertyatartót odahelyezni a sír lábához, behint a hantot a hervadt báli-rózsákkal, csokrot, koszorút odailleszt, a sír fejéhez, aztán felemelkedik, egy láthatlan ködképpé válva eloszlik, magába szívja a föld ismét.

A három gyertya lassan-lassan leég, a báli-virágokat beszórja harmat gyöngyeivel az éj. fűdék, frissek lesznek azok megint. A száraz leveleket, virágokat megzörgeti az újra feltámadt fuvalom, a két oldalt álló ciprusfa lombjai, halkán sohajtva suhognak a hideg őszi éjben.

Halottak éjszakája van.

Németből: B . . . B . . .

Azon házhelyek egyike, a melyet a város hajlandó a törvényszéki palota felépítéséhez megszeresni a 3. alatti térrajzban a vörös színnel kitüntetett házhely, a mely mint a 4. a városi térképből kitűnik, a város főrészen — a városház és m. k. adóhivatal mellett fekszik, és 787-5⁰⁰ területtel bír.

Ennélfogva nincsen elfogadható ok, mely a jelenlegi állapot fennmaradását indokolná: hanem igenis e vidék érdekének egyik követelménye, hogy a törvényszék székhelyének felállításával gyarapításának ama tényezői, melyekkel városunk a neki kijelölt fontos és nagy horderejű missióját a magyar kultúra terjedésében sikeresen teljesítette: miért is Nagyméltóságod magas színe előtt megjelenve, hódoló tiszteletünk kifejezése mellett a törvényszéki székhelynek Fehértemplomról Verseczre leendő áthelyeztetése iránt esedezni bátorlódunk.

Fenti alázatos kérelmünket Nagyméltóságod kegyes pártfogásába ajánlván, maradunk Exczellenzációnak alázatos szolgálói Versecz th. város közönsége.

A miniszter válaszát lapunk más helyén közöljük, s lakosságunk meg van győződve arról, hogy jogos kívánsága nem csak ez irányban fog megvalósulni, hanem hogy a megyék rendezésénél fel fog támasztani a régi Keve vármegye is, melynek Versecz leendő székhelye.

Napi hírek.

Eljegyzés. Pfeifer Károly magy. kir. csendőrhadnagy a verseczi szakasz általános tisztelet és szeretetnek örvendő parancsnoka a múlt napokban eljegyezte Novakovits Emil verseczi nyugalmazott kir. járásbíró kellemekben gazdag és ritka műveltséggel bíró leányát Juliska k. a. — A szép pár fogadja legőszintébb gratulációkat.

Előléptetések honvédségünkönél. A Novemberi előléptetéseknél a helyben allomásozó m. kir. honvédtisztek közül Kleszky Ottó, Paján János és Haszlinger József első osztályú századosokká Vinczler István pedig főhadnaggyá léptetették elő.

Városunk 24-tagu küldöttsége Nikolics főispán vezetése alatt m. hó 31-én tisztelettel gróf Csáky közoktatásügyi és Szilágyi Dezső igazságügyi miniszternél. A közoktatásügyi miniszternek a küldöttség szónoka Seemayer János polgármester lelkes szavakkal tolmácsolta a város köszönetét a miniszternek abbéli intézkedésért, hogy a törvényhatóság költségén és annak kezdeményezésére létesített városi főreáliskolát államosította. Kiemelte egyúttal a szónok, hogy a nem magyar ajkú lakosságu várost csupán hazafiassága készítette a magyar tanynelvé középiskola létesítésére s így kétszeres örömmel vette a hazafiai nevelés biztosítékát képező államosítást. A miniszter örömmel fogadta a törvényhatóság halálját. Elismeréssel nyilatkozott a törvényhatóság aldozatközsége és hazafisága felől. A maga részéről viszont köszönetét fejezi ki a város buzgalmaért, melylyel őt ezen hazafias missziót teljesítő középiskola létesítése által nehéz kötelességeinek teljesítésében oly hathatósan támogatta. A miniszter a küldöttség minden tagjával szívélyesen kezelt szorítva búcsúzott, mire lelkes éljenzés között távozott. A küldöttséget ezek után Szilágyi Dezső igazságügyminiszter fogadta hosszab kihallgatáson. Azon kérésjártul ugyanis a küldöttség a miniszter elé, hogy a bírósági területek újjászervezésénél Versecz város jogos igényeit egy kir. törvényszék iránt annak idején kellő figyelemre méltassa. A miniszter válaszában kiemelte, hogy a kir. bíróságok területi szervezésének kérdése, jelenleg ugyan szönyegen nem forog s a parlament tülhalmozottsága miatt a legközelebbi jövőben aligha fog megoldást találni, de semmiesetre sem fog 2—3 évig elhúzódni, mi megnyugtatólag hatott a küldöttségre, annál is inkább, mivel a miniszter kiemelte, hogy Versecz jogos óhajlásával régtől fogva rokonszenvez. Kiemeli, hogy a területi szervezésnél, tekintet nélkül arra, hogy valamely város jelenleg bír-e törvényszékekkel vagy sem, őt egyedül az igazságszolgáltatás fontos érdeke fogja vezérelni. A miniszter ezen kijelentésére a küldöttség, kérelme jogos voltának biztos tudatában, a miniszter szívélyes búcsúja után megnyugtató távozott.

Városunk villanyvilágításának kérdése ismét egy lépéssel haladt előre. A múlt hetfőn az illető vállalkozók tárgyalván a városnak ezen ügyben hozott határozatát nagyobb értekezletet tartottak, melyben már a részleteket is megbeszéltek.

Ezek szerint a mérnöki hivatal által kijelölt helyen két nagy ivlámpát állítanak fel. A petróleumlámpák helyére izzólámpák jönnek 16—16 gyertyafényvel. Nagyon kívánatos, hogy a szép terv mentül előbb megvalósuljon.

Eszkütétel. Szép és lélekemelő ünnepélyességgel folyt le a múlt szerdán a m. kir. mén-telepi katonaság eskütétele. A nemzeti színű zászlókkal díszített laktanya előtti sátorban oltár volt felállítva, hol fndő Sváb Mihály törzstiszti lelkész celebrált. A legénységhez Medveczky hadnagy intézett magyar beszédet. — Sváb lelkész emelkedett hangulatú magyar szónoklata egyike volt a remek szónoki beszédeknek s nagy hatást keltett.

A reformáció ünnepét (okt. 31-én) a verseczi evangélikus egyházközség mai nap ünnepli meg, mert szokás azt az október 31-ét megelőző vagy követő vasárnap megtartani. Az istentisztelet 9 órakor kezdődik.

Hazafias adomány. A zichyfalvi magyar társaskör múlt napokban tartott választmányi ülésén Martin József községi jegyző, bemutatta Van Royen H. J. B. urnak, mint a hollandi gazdasági és telepítési társulat igazgatójának a zichyfalvi községi előjárósághoz írott levelét, a melyben annak előrebocsátásával, hogy a nevezett társulat legnagyobb sajnálatára nem lehetett jelen ama községi gyűlésen, a mely elhatározta, hogy a Zichyfalvan ujonnan felállítandó 5. és 6. elemi osztályban kizárólag csak a magyar nyelvet használják tanyelvként, arról értesíti a községi előjáróságot, hogy a tanuló ifjuságnak a magyar nyelv elsajátítására való buzdítása céljából az évenkénti záró vizsgák alkalmával mindenkor százhusz koronát bocsát a község rendelkezésére, a mely összegből 70 korona a hat osztály tanulói közt a magyar nyelvben tett legnagyobb előmenetel arányában lesz elosztandó, 50 korona pedig annak a tanítónak a jutalmazására fordítandó, a kinek a magyar nyelv tanításában a legnagyobb sikere volt. — A választmány örömdetes tudomásul vette a nemeslelkű ajánlatot és a hollandi gazdasági és telepítési társulatnak emez adományaért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Megemlítjük még, hogy a nevezett társulat tisztviselői a társaskörnek hetévi fennállása óta szakadatlanul tagjai és hogy emez adományozás most már abba a helyzetbe hozza a társaskört, hogy a záróvizsgák alkalmával eddig kiosztatni szokott jutalomdíjakat ezentul a felnöttek magyar nyelvben való oktatására és könyvtárak gyarapítására fordíthatja. Különös dicséretet érdemel Van Royen ur aldozatközsége, a ki a Zichyfalván felállítandó óvoda költségeire is száz koronát adományozott. Éljen!

Haláltokozó fogadás. Wersching János 18 éves kőműves legény, nagyra volt azzal a virtussal, hogy mennyi palinkát meg tud ő inni s nem árt meg neki. Pajtásai kétségbe vonták e nembeli nagy mondásait. Fogadás történt tehát még pedig két liter palinka. W—g azt állította hogy egy óra alatt meg tud inni egy liter spiritust. Megis itta, de pár óra mulva életével fizette meg fogadását, szívészélhűdés érte és rögtön meghalt.

Mulatság. Tangl Viktor a Zoffmann-féle sörház bérője f. hó 9-én „káposztás leveses“ estélyt, mint a német mondja „Krautsuppe“ fog rendezni. Gondolkodva lesz jó cigánybandáról is.

Tornabál. Az ideai rövid farsang legelső és legelőkelőbb mulatsága, ugy mint az előző években — az idén is bizonyára a tornaegyesület által rendezendő „elite bál“ leendő. Tanult és előkelő fiatalágunk, az egylet tagjai már megkezdnek az előkészületeket s elhatározták, hogy a bált Január 13-án fogják megtartani.

Mühle Vilmos — József főherceg udvari szállítója. A világhírű, Mühle-féle temesvári kertészeti és magtermelési telep derék főnökét O cs. és kir. fensége József főherceg e hó 18-án legmagasabb elhatározásával udvari szállítójának nevezte ki. Nemrég hasonló kitüntetésben részesült Mühle, a mennyiben a bolgár fejedelm szintén udvari szállítójának nevezte ki.

Olcsó utazás diákoknak. A. M. A. V. részéről közzétett értesítés szerint a keresk. miniszter O nagyméltósága a nyilvános jelleggel felruházott hazai tanintézetek tanulmányi kirándulásaiban résztvevő tanulók és az őket kísérő tanárok részére azt a kedvezményt engedélyezte, hogy azok a m. kir. államasutak vonalán és az illető tanintézet igazgatóságának — hivatalos pecséttel ellátott — igazolványa alapján, melyben az utazás célja, a beutazandó vonalrész és az utazó tanulók és tanárok nevei bennfoglaltatnak személy-és omnibusz vonatoknál (a gyorsvonatok kizárásával) a II. kocsis osztályban egy III. oszt. egész jeggyel és a

III. osztályban egy III. oszt. féljeggyel utazhatnak. E kedvezmény igénybevételéhez csakis az a feltétel van kötve, hogy a kirándulásban a tanár vezetése mellett legalább 10 tanulónak kell résztvennie. Az igazgatóság.

A köszénhamu használata. A köszénhamu-ma még általában kevésbé látjuk használva, pedig annak is igen jó hasznát lehet venni s miután sok helyen, főleg gyárak közelében nagy mennyiségben kapható, elmondjuk használhatóságának néhány módját. A kötött talajjal bíró kertekben, ha 6—7 cm. vastagságra megborítjuk vele a földet z azt aláásatjuk, a talaj kötöttségét az nagymérvben gyengíti s ennek folytán abban minden termény jobban díszlik. E munkának természetesen ősszel kell megtörténni. Egyszermint kipusztítja az a kerti csigát és földi gilisztát is. Épen ily szolgálatot tesz a szántóföldeknél is a kötött és elsavanyodott talajoknál, ha 8—10 cm. vastagságban a földre hordatik s alá szántatik. Ezt minden 2—3 évben sikerrel lehet megtenni. Az elsavanyodott mohos réteket meg 5 centiméter vastagra kell azzal meghordani s azonnal az első évben eltávozik a moh s nagy része a savanyu füveknek is s helyette más jó minőségű füvek lépnek fel.

A gyümölcsfák ültetésénél követendő szabályok. Ajánlatos dolog a kiültendő fákat ősszel vagy kora tavasszal beszerezni. Ha az ültetéssel elkészünk, jó mélyen a földbe verjük a fákat. Mindenféle fának vagy cserjének gyökereit ültetés előtt közvetlenül éles ollóval simára kell negyenesni akként, hogy a felek mind a föld felé fordítva legyenek. A gödröket jó előre kell kiásni; még pedig az ősszeli ültetésnél az ültetést megelőzőleg legalább 6 hét, kötöttebb talajon a gödrök mélyebbre és szélesebbre készítendők. Az ültetéshez compol vagy legalább jó termékeny föld szükséges, a melyet a föld közé keverünk, vagy a gyökerekhez adunk. Az őszi ültetésnél a fagy ellen a gyökereket álommal vagy trágyával befedjük, hogy részint a hideg, részint az elfordulhatók szárazság ellen védjük. Az ültetés megtörténte után a fa közül egy tányéralaku tölesért készítünk, a melynek célja az eső, továbbá hólének fölfogása a gyökér részére. A fát lehetőleg oly mélyen kell ültetni, mint az előbbeni helyén is volt. Kivéve a törpe alanyokra vagyis a bíró, donczia, szentivány almára oltottakat, a melyeknek az alsó földbe kerülő részük is gyökereket ver. Magas törzsű fakat, különösen szélnek kitett helyeken karóval kell ellátni. A hol már az előtt is fa állott, nagyobb gödröt ásunk és a földet egészen frissel kicseréljük. Ősszel mindaddig ültethetünk, míg gondoljuk, hogy a frissen megnyesett sebek begyógyulnak.

A magyar hirlapforgalom. Hazánkban a múlt esztendőben 791 (az előző évben 733) hirlap, 68 millió postán szállított példánnyal. A külföldre szállított 3.2 milliónyi lappéldányból felénél jóval többet, 1.9 milliót Ausztriába vitt a posta. A magyar hirlapforgalom emelkedése 1891-ben az előző évhez képest 44%, a múlt esztendőben majdnem háromszor akkora, 11% volt. 58-al szaporodott a hirlapok és folyóiratok száma. E számból 36 a magyar, 6 a horvát, 6 a szerb, 2 a román, 1 a német hirlapokra és folyóiratokra esik. Magyarországon a múlt évben megjelent hirlapok közt a magyar nyelvűiek 65, a németek 25, a horvátok 4.2, a szerbek 1¹/₂, a románok 1¹/₂, a tótok 0.9 százalékkal szerepelnek.

A vadászok figyelmébe. A m. kir. belügyminiszter a következő körrendeletét intézte törvényhatóságunkhoz: — Általánosan elfogadott vadász szokás szerint az előzőleg már megsebesített és idült sérülésben levő vadat a vadászatra jogosítottnak a tilalmi időben is le szabad lönie, mert az sebeiben amugy is elpusztul, vagy ha életben marad is, lassanként annyira elgyengül, hogy a tovább tenyésztésre képtelenné válik s így lelövésével nem csak hogy nem veszít a vadállomány, de még nyer az által, hogy az ivadékok elkorcsosodásának ily módon való bekövetkezése meggátoltatik. Ezen szokás tehát, mely a megsebesített s a vadállományra ugy is elvesztett vadat kinjaitól megszabadítja, kifogás ala a vadászati törvény intenciói szempontjából sem eshetik. Amde a tilalmi idő alatt sokszor megtörténik az is, hogy egyesek szándékosan lönek oly vadat, a melyről tudják, hogy arra a törvény szerint akkor vadászni nem volna szabad s tetten éretvén a megérdemelt büntetés kikerülése végett rendes mentességük az, hogy a vad idült sebben szenvedett s így csak az általános vadász szokást követték, midőn leterítették a kérdéses vadat. Ez utóbbi esetben tehát csak a vadászás támogatására és a vadászati törvény kijátszására szolgál az a

körülmény, hogy az állítólagos idült seb létezését utólagosan megállapítani nem lehet, míg az előbbi esetben a vad jóhiszemű elejtője alaptalan gyanúsításoknak sőt a hatóság részéről zaklatásoknak lehet kitéve. Hogy tehát a jóhiszemű eljárás menthető, ellenben az öntudatosan elkövetett vadászati kihágás elpalástolása megnehezítve legyen, az országos magyar vadászati védegyelet igazgatósága részéről e tekintetben tett és indokoltnak talált felterjesztés figyelembe vételével a földmivelésügyi m. kir. miniszter ural egyetértőleg ezennel elrendelem, hogy oly esetekben, a midőn valaki vadászat közben egy már korábban megsebesített oly vadat hoz terítékre, a melyre a kérdéses időben az 1883. XX. t. cz. értelmében a vadászat tilos — jóhiszemű eljárásnak beigazolhatása céljából köteles a lelőtt vadat csonkítatlanul és így az őz bakot, vagy agancsárt agancsaival együtt az illető község előljáróságának 24 óra lefolyása alatt a szegény alap javára leendő értékesítés céljából átszolgáltatni, — a községi előljáróság, esetleg rendőrkapitány pedig a szakszerű lelet felvételéről köteles gondoskodni, annak kiderítésére, hogy a lelövés a vad idült sebzése folytán okszerű volt, tehát vadászati kihágás esete nem forog fenn.

Irodalom.

Megjelent a „Gazdasági tanácsadó“ mely a gazdaság legújabb vívmányait, így: legcélszerűbb védekezést a phylloxera ellen, bő termés tényezőit, a bor iskoláztatását, gyümölcsfák legújabb tenyésztését a mindenütt bámulatot keltett módot, hogy lehet nagy baromfi állományra szert tenpi stb., tartalmazza és melyet méltán a gazdák kiicsnek neveznek; ennek megrendelői pártatlan kedvezményben részesülnek, ugyanis: a legelső megrendelő egy kézi cséplőgépet, a második egy hármast ekét, a harmadik egy kettős ekét, a negyedik egy egyszerű ekét, végül az ezeket követő husz, egyenkint egy boronát kapnak. Megrendelések (legcélszerűbb postautalványon) a „Gazdasági tanácsadó“ kiadóhivatalában Groholy Károlynak Budapesten, Soroksári-utca 33. czimzandók. Egy „Gazdasági tanácsadó“ 50 kr. Előfizetésre való felhívás. Az egyházi irodalom ismét egy értékes művel lesz gazdagabb. Hetesy Viktor, ó moraviczai ref. lelkész s egyházmegyei főjegyző, engem bizott

meg ily című munkája kiadásával: „Vigasz a siralom-völgyében“, mely munka vasárnapi, ünnepi, és alkalmi imádságokat foglal magában. — Hetesy Viktor egyike azon jeles írónak, kinek minden munkáját érdeklődéssel fogadják a közönség; nemcsak négy kötet francziából dolgozott predikációt, hanem hírlapi cikkeit is; mivel az ő lélektani alapon nyugvó elméleteit oly kedves modorban adja elő, mint a minő az ő egyéni megjelenése. — Kiváló művére hirdetek előfizetés a szerző engedelmével; egyrészt azért, mivel az előfizetők példányába a szerző arcképét is bele nyomatom; másrészt azért, hogy a bekötendő példányok száma felől tájékozhasam magam. Előfizetést: fekete vászonkötésben 2 ft 50 kr. — Az előfizetők és megrendelések Hetesy Viktor urhoz czimzandók Ómoraviczára (Bácsmegeye) november közepéig. Legcélszerűbb postautalványon.

7651 sz. — 1893.

Hirdetmény.

A védtörvény végrehajtására vonatkozó utasítás értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy az 1894 évi ujonczállításra kötelezetteknek összeírása végetti jelentkezések 1893 évi november hó folyamán megteendők.

Miért is a törvényszabta büntetésre való figyelmeztetés mellett felhivatnak valamennyien az 1873., 1872. és 1871. években született hadkötelesek úgy az itthelyt tartozkodó s fenti korban álló idegenek is, hogy az 1893 évi november hó folyamán az itteni városi tanács katonai ügyosztályánál összeírás végett okvetlenül jelentkezzenek.

Együttal megjegyeztetik, hogy a védtörvényben említett kedvezmények valamelyike iránti netáni igények érvényesítésére vonatkozó, kellően felszerelt kérvények 1894. évi január és február havakban a városi tanácsnál benyújtandók; és végre hogy az illetőségi sorozó járason kívül leendő állittatás megengedése iránti kérvények az összeírás végetti jelentkezések alkalmával nyujtandók be.

Verseczen, 1893. évi október hó 23-án.

Seemayer, polgármester.

Szerkesztői levelezés.

Z. — Alaptalan az a félelem. A magyar színtársulatnak nem fog az semmit sem ártani, ha előtte német és szerb társulatok működnek. Különb is az idény bérletekkel már biztosítva van. A színházat is rendbeszedték, de olyan hatalmas társulatnak szűk lesz biz az egy kicsit.

Köszönet.

Fajdalomtól megtört szívvel fejezzük ki legmélyebb halánkat és köszönetünket

Neustadt Vilmos

apa és családó elhunyt alkalmából azon lélekemelő részvétért, melylyel a Chevre-Kadischa, és az izraelita hitközség a temetésrendezésnél, és testületi megjelenésével tanusított, volt izr. tanítványainak Dr. Sidon A. és Steiner. M. uraknak a mélyenérzett bucsuztatókért, a főt. rom. kath. lelkészi karnak, a városi tanácsnak, az 1848/49 évi honvédagastyán egyletnek, a főreáliskolai, tanári testületnek és megjelent tanulóifjúságnak, a községi elemi népiskolák tanító testületének s mindazoknak, kik részvétüket levélben vagy sürgöny útján kifejezték, a vagy a végtisztességen mejelelni sziveskedtek.

A Neustadt család.

468. sz. — tkv. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A verseczi kir. járásbírósnál 1894. és esetleg három egymás után következő években szükséges könyvkötői munkák szállításának biztosítása iránt árlejtést hirdetek.

Felhívom érdeklőket, hogy ajánlataikat f. hó 10-éig hozzám adják be. A teljesítendő munkák iránt tájékozás Braun Frigyes járásbírósnál irattárnoknál nyerhető.

Verseczen, 1893. évi november 3-án.

Buócz,
kir. járásbíró.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legújabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, báli meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrassy-sétatár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házában van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.